

דבר המערכת

אנו שמחים להציג בפניכם גיליון חדש של "משמר הסביבה", הראשון לשנת 2012. הגיליון כולל סקירה תקופתית של הפעילות הסביבתית בכנסת, והינו פרי שיתוף פעולה בין הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית של הפקולטה למשפטים באוניברסיטת בר-אילן ו"חיים וסביבה" - ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל.

בגיליון זה נסקור את הפעילות שהתקיימה בכנסת בעת האחרונה בנושא **שמירה והגנה על ים המלח** וכן את דברי החקיקה והרגולציה העדכניים ביותר בנושא **משבר האקלים**. בנוסף, נעדכן בהתפתחויות האחרונות בחוק **התכנון והבנייה**.

נשמח לשמוע את תגובותיכם והערותיכם הבונות, ולקבל הצעות לנושאי כתיבה לגיליונות הבאים.

ניתן ליצור עמנו קשר בדוא"ל: galit.ofer@mail.biu.ac.il

משמר הסביבה נערך ע"י **מיכל בן-חיים וגדעון חורש**, תלמידי הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית בהנחיית עו"ד **גלית עופר**, פרופ' אורן פרז, מר נאור ירושלמי והגב' מאיה קרבטרי.

חיים וסביבה – ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל

מנכ"ל: נאור ירושלמי
סמנכ"ל: מאיה קרבטרי

פרטי קשר:
טלפון: 03-5602256
נחלת בנימין 85, תל אביב
www.sviva.net

הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית, הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר אילן

מנחי הקליניקה:
פרופ' אורן פרז
עו"ד גלית עופר
פרטי קשר:
טלפון: 03-5318814
רמת גן, 52900
www.envclinic.org.il

מנסים להציל את ים המלח

ים המלח, המקום הנמוך בעולם, אמנם לא הוכרז כאחד משבעת פלאי תבל בתחרות העולמית שהסתיימה לפני מספר שבועות, אך אינו יורד מסדר היום הציבורי בישראל. עליית המפלס עקב כריית האשלג, הסיכון להצפת המלוונות הסמוכים, ובעיקר החשש מהתייבשותו המוחלטת של ים המלח - כל אלה הביאו לעיסוק ציבורי ותקשורתי נרחב בתחום הגנת ים המלח ושימורו. לפיכך, החלטנו להרחיב בגיליון זה בנושא.

בישיבת ועדת הסביבה והבריאות של הכנסת שדנה בנושא זה במאי 2011, התעוררו שאלות כבדות משקל: האם יש להמשיך ולכרות אשלג מים המלח? כיצד יש להגן על המלוונות מפני הצפתם בעקבות עליית מפלס מי הים? האם יש להעתיק את מיקום המלוונות? האם יש לבצע קציר מלח על מנת להוריד את מפלס מי הים? והשאלה הגדולה ביותר - מי יישא בעלויות: מפעלי ים המלח (הנמצאים בבעלות חברת כ"ל-כימיקלים לישראל), המלוונות, מדינת ישראל או כולם יחד? דיוני הוועדה היוו פלטפורמה למספר הצעות חוק ביחס לעתידו של ים המלח, וכן לציונו של "יום ים המלח" במליאת הכנסת, בתאריך 15.11.2011. במסגרת היום המיועד להעלאת חשיבות השימור וההגנה על ים המלח, במסגרתו עלו במליאת הכנסת שורת הצעות לסדר והתקיים דיון מיוחד **בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת**.

אחת ההצעות הינה **הצעת חוק זיכיון ים המלח (תיקון - קרן לשיקום ופיתוח אזור ים המלח), התשע"א-2011** של ח"כ משה (מוץ) מטלון (ישראל ביתנו), ח"כ דוד רותם (ישראל ביתנו) וח"כ אלכס מילר (ישראל ביתנו). ההצעה קובעת כי המדינה תקים קרן ממשלתית מיוחדת לשיקום הנזקים התיירותיים, הכלכליים והסביבתיים הנגרמים לאזור ים המלח כתוצאה מפעילות מפעלי ים המלח - בעל הזיכיון לכריית אשלג מהים. עוד מוצע כי מפעלי ים המלח יוסיפו על כספים אלו תמלוגים בגובה 5% על הייצור והמכירה העודפים, כלומר - כל מה שמעבר לכמות של 3 מיליון טונות של אשלג בכל שנה. בתאריך 14.12.2011 אישרה מליאת הכנסת בקריאה טרומית (פה אחד) את הצעת החוק, והיא הועברה לוועדת הכלכלה להכנתה לקריאה ראשונה.

הצעת חוק נוספת שאושרה אף היא במליאת הכנסת בתאריך 14.12.2011 ועברה לוועדת הכלכלה לקראת הכנתה לקריאה ראשונה, הינה **הצעת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2002) (תיקון - מימון הגנות חוף בים המלח), התשע"א-2011** שהוגשה אף היא ע"י ח"כ משה (מוץ) מטלון (ישראל ביתנו). ההצעה קובעת כי עבודת מפעלי ים המלח תרמה להצפתה המתמדת של הימה הדרומית מחד וייבוש הימה הצפונית מאידך, דבר שגרם, יחד עם גורמים נוספים להצטברות של תוצר לוואי בדמות מלח על קרקעית הים. בהצעת החוק מוצע כי 90% מעלות המימון של קציר המלח יוטלו על חברת מפעלי ים המלח, ו-10% הנותרים יוטלו על אוצר המדינה, בסכום שלא יפחת מ-150 מיליון שקל.

הצעה נוספת שהונחה על שולחן הכנסת, הינה [הצעת חוק הגנת ושיקום ים המלח](#), [התשע"ב-2011](#) של ח"כ דב חנין (חד"ש), ח"כ משה גפני (יהדות התורה), ח"כ אמנון כהן (), ח"כ ניצן הורוביץ (מרצ), ח"כ איתן כבל (העבודה), ח"כ דוד רותם (ישראל ביתנו), ח"כ אורלי לוי אבקסיס (ישראל ביתנו), ח"כ זבולון אורלב (הבית

היהודי), ח"כ זהבה גלאון (מרצ), ח"כ אורית זוארץ (קדימה), ח"כ אברהם צרצור (רע"מ תע"ל) וח"כ אורי מקלב (יהדות התורה).

מטרת הצעת החוק הינה לקבוע הוראות מתאימות בכל הנוגע להשפעת פעילות המדינה על נסיגת מפלס מי הים והשפעת הפעילות התעשייתית באזור, לשם הגנה על ים המלח ושיקומו.. הנחת המוצא

של הצעת החוק היא שיש להעדיף את שיקומו של ים המלח וסביבתו כאוצר לאומי, על פני אינטרסים כלכליים של החברה בעלת הזיכיון בה. בין ההצעות לפתרונות מקיפים וכוללים: השבת מים לים המלח ע"י נקיטת צעדים אינטגרטיביים לחסכון בקרב כל צרכני המים, איסור על אישור תכנית להזרמת מים שהרכבם שונה באופן מהותי מהרכב המינרלי של הים או יובליו הטבעיים (כגון התכניות להזרים מים אל ים המלח מהים האדום או מהים התיכון), חיוב מפעלי ים המלח לפעול להגנה ראויה על הים בזיקה לפעילות התעשייתית המתקיימת באזור, הגדלת הפיקוח על בעל הזיכיון לאור [חוק זיכיון ים המלח \(תיקוני חקיקה\), התשנ"ה-1995](#) הקובע הוראות אלו ועוד. הצעת החוק נדחתה ע"י ועדת השרים לענייני חקיקה בתאריך 20.11.2011 ועל רקע זה לא עלתה להצבעה בקריאה הטרומית במליאת הכנסת.

הצעת חוק נוספת בנוגע להגנה על ים המלח, הנוקטת גישה שונה לנושא ההגנה על ים המלח, הינה [הצעת חוק מיסוי רווחי תוצרים מים המלח, התשע"א-2011](#) שהוגשה ע"י ח"כ דב חנין (חד"ש), ח"כ אורית זוארץ (קדימה), ח"כ איתן כבל (העבודה), ח"כ שלמה מולה (קדימה), ח"כ חנא סוייד (חד"ש), ח"כ ניצן הורוביץ (מרצ), ח"כ דניאל בן-סימון (העבודה) וח"כ אילן גילאון (מרצ). הצעת החוק בוחנת את המדיניות הפיסקאלית החלה על גורמים עסקיים בגין שימוש תעשייתי במשאבי ים המלח. הצעה שואבת השראה מחקיקת [חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011](#), שנוסף לספר החוקים הישראלי בעקבות מסקנות ועדת ששינסקי (שטבעה עקרונות למיסוי הרווחים על הפקת משאבי טבע). הטענות המרכזיות של הצעת החוק הן:

- מדיניות המיסוי של מחצבי ים המלח הינה ארכאית, שכן זו לא עודכנה ב-41 השנים האחרונות, החל מיום כניסתו לתוקף של [חוק זיכיון ים המלח, התשכ"א-1961](#). בנוסף, המדיניות הממונית של המיסוי הנוכחי אינה מתחשבת בשינויי הנסיבות של העשורים האחרונים, כגון: מחירי האשלג והיקפי הפקתו. שיעור התמלוגים הנוכחי עומד על 5%, ומעל כמות ייצור ומכירה של מיליון טון אשלג בשנה- 10%. הצעת החוק מציעה לעדכן כלפי מעלה את שיעור התמלוגים, מבלי לקבוע מהו גובה ההעלאה, לצד הטלת

- טענה שנייה גורסת כי שטר הזיכיון נחתם בין מדינת ישראל לבין מפעלי ים המלח, כאשר זו הייתה חברה ממשלתית שכל רווחיה הוחזרו לאזרחי המדינה. הפרטתה מהווה שינוי נסיבות מהותי שמן הראוי היה שיוביל לעדכון שטר הזיכיון בנוגע לגובה התמורה המתקבלת כתוצאה מהשימוש במשאבי ים המלח. כן יש לעדכן מיידית את שיטת חישוב התמלוגים בגין מכירה של תוצרי לוואי אחרים מתהליך הפקת האשלג, כגון כלור, מגנזיום וברום. מטרת הצעת החוק הינה לקבוע מדיניות נאותה שתבטא את הבעלות הקניינית של הציבור הישראלי על אותם המשאבים.

למרות כל הצעות החוק הנ"ל, ובהתאם לעמדת משרד האוצר שהתנגד לפתור את הסוגיה בחקיקה - בתאריך 1.1.2012 אישרה הממשלה את ההסכם בין משרד האוצר לחברת כ"ל, כאשר המתנגדים היחידים היו **שר התיירות, סטס מיסז'ניקוב** (ישראל ביתנו) **והשר להגנת הסביבה, גלעד ארדן** (ליכוד). לפי ההסכם,

כ"ל תממן 80% מעלות קציר המלח ותתחייב לסיים זאת תוך 6 שנים. בנוסף, הוסכם כי החברה תמשיך לשלם 5% על תפוקה של עד 1.5 מיליון טונה אשלג, ותמלוגים של 10% על שאר התפוקה.. כמו כן אישרה הממשלה הקמת צוות להקמת **קרון ייעודית לשימור ופיתוח ים המלח**, אשר היקפה, מקורותיה וחלוקת הכספים במסגרתה אמורים להגיע לאישור הממשלה בקרוב.

ארגון אדם טבע ודין והתנועה לאיכות השלטון עתרו בתאריך 3.1.2012 לבג"ץ בדרישה לבטל את ההסכם. לטענתם, ההסכם מבוסס על תשתית עובדתית שגויה והינו בלתי מידתי ופוגע בעקרונות הצדק החלוקתי ובאינטרס ציבורי רחב. כמו כן מציינים הארגונים בעתירה כי ההסכם גובש ללא שקיפות ודין ציבורי מקדים, באופן המהווה הפרת חובות הממשלה כלפי אזרחיה מכוח עקרונות המנהל התקין. העותרים מבקשים לחשוף את ההסכם המלא ולחייב את המדינה לנמק מדוע תמכה בהסכם במקום לדרוש מכ"ל להחזיר למדינה סכומי כסף גבוהים יותר מתקבוליה.

בהמשך לדברים אלו, **השר להגנת הסביבה, גלעד ארדן** (ליכוד) פנה בתאריך 10/01/2012 **לראש הממשלה, בנימין נתניהו** (ליכוד) **בקריאה להקים ועדה ציבורית**, שיהיו חברים בה כלל משרדי הממשלה, על מנת לבחון את נושא השימוש והניצול של משאבי הטבע בישראל, התשלומים שהמדינה והציבור מקבלים מהשימוש במשאבים אלה וכן את הנזקים הסביבתיים הנובעים מהשימוש במשאבי הטבע, בהסתכלות לטווח הארוך. השר מציע שהוועדה הציבורית תשים דגש על השבת מירב ההכנסות מניצול משאבי הטבע לאזרחי המדינה- הבעלים האמיתיים של משאבים אלה.

אנו ב"משמר הסביבה" נמשיך לעקוב ולעדכן בנושא.

משבר האקלים כבר כאן

בחודש אוגוסט 2011, פורסם ע"י המשרד להגנת הסביבה הדו"ח הלאומי השנתי השני של ישראל על שינוי האקלים. הדו"ח שהוגש על פי פרוטוקול קיוטו מבצע סקירה של המדיניות הקשורה לשינוי האקלים והאמצעים הננקטים ע"י מדינת ישראל. מהדו"ח עולה כי המקור הראשי לפליטת פחמן דו-חמצני, נובע משריפת דלקים פוסיליים לשם הפקת אנרגיה (פליטת כ-65 מיליון טונות ב-2007, לעומת 50 מיליון טונות ב-1996), כאשר תעשיות האנרגיה (תחנות הכוח ובתי הזיקוק לנפט) מהוות את המקור העיקרי לפליטת הגז. בהמשך, פרסם המשרד להגנת הסביבה בתאריך 11.12.2011 את התוכנית הלאומית הרב-שנתית למניעה וצמצום של זיהום אוויר, שמטרתה לסייע לצמצום פליטת גזי החממה אשר גורמים להחרפת משבר האקלים, ע"י התמקדות במספר אמצעים, כגון-

- תחבורה- תמרוץ כלכלי לנסיעת כלי רכב מרובי נוסעים בכבישי האגרה באמצעות תעריפים מופחתים. כאמור, מגזר התחבורה מהווה את המקור העיקרי השני לפליטת פחמן דו-חמצני.
- ייצור אנרגיה- הגורם הראשון לפליטת פחמן דו-חמצני. בתחום זה, בין היתר, קיבוע החלטת המועצה הארצית להפעלת תחנת הכוח באשקלון כתחנה הפועלת על גז טבעי בלבד.
- תעשייה- עדכון תקנים לשם הפחתות בפליטות גפרית דו-חמצנית משריפת דלקים.

התכנית טרם עלתה לדיון בממשלה, וזאת בניגוד להוראות חוק אוויר נקי התשס"ח-2008, שקבע שתובא בפני הממשלה עד לסוף שנת 2011. הרחבה בעניין ניתן למצוא באתר המשרד להגנת הסביבה.

בתוך כך, ועדת הסביבה והבריאות של הכנסת דנה בתאריך 2.1.2012 בתכנית הלאומית להפחתת פליטות גזי חממה. בישיבה הוצג דו"ח חדש של מרכז המחקר והמידע של הכנסת שסקר את ביצוע התכנית הממשלתית להפחתת פליטות גזי חממה, והראה שאם כל הפעולות המתוכננות יבוצעו המדינה תגיע רק ל-75% מיעד ההפחתה המתוכנן. כן צוינו ליקויים בתכנית בחוסר התייחסות לנושא תמהיל הדלקים והתחבורה, היכולים לסייע בצמצום הפליטות ותחנת הכוח החדשה באשקלון, שמוסיפה פליטות גז.

נציגי המשרד להגנת הסביבה שנכחו בדיון עדכנו כי בימים אלה נערך המשרד להגנת הסביבה למעקב מסודר אחר ביצוע התכנית, על בסיס הסטנדרטים הבינלאומיים לדיווח ותוך הכנת פרמטרים מתאימים לכל אחד ממושרדי הממשלה. אף על פי כן, ציינו כי התכנית אינה מתוקצבת במידה מספקת, ובשל כך לא יהיה ניתן להוציא לפועל את כל הפעולות הכלולות בה.

שר האנרגיה והמים, ח"כ עוזי לנדאו (ישראל ביתנו) הדגיש את הפעולות שננקטו בתחום ההתייעלות האנרגטית ובראשם מבצע להחלפת מקררים ומזגנים

נאור ירושלמי, מנכ"ל חיים וסביבה, ברך את הממשלה על שינוי הכיוון בנושא האקלים. עם זאת, הדגיש כי לתכנית יעדים מאוד צנועים, התקצוב אינו מספק, אין עמידה בלוחות הזמנים ואין מנגנוני בקרה או מדדים שיעידו על מידת העמידה בתכנית. בנוסף, יש צורך בגוף אחד תחת המשרד להגנת הסביבה, שירכז את הפעילות, יפעל להסרת חסמים מהתהליך וימנע את הצורך בתיווך של משרד האוצר. הוא ציין כי ארגוני הסביבה מבקשים לסייע לממשלה בפעילותה ומפרסמים דו"חות ומסמכים המציעים פעולות קונקרטיות להפחתת פליטות, אולם נראה שהממשלה אינה עושה שימוש בכך.

יש לציין, כי זה מספר שנים שנושא משבר האקלים ובו, בעיית ההתחממות הגלובלית, מעסיק גופים רבים (ומדינות...) בעולם. בין השנים 1906-2005, נצפתה עלייה בטמפרטורה הממוצעת בעולם בגובה של 0.74 מעלות צלזיוס. על פי דו"ח שפרסם הפאנל הבין-ממשלתי לשינוי האקלים של האו"ם, עיקר התופעה נובעת מעלייה בריכוז גזי החממה באטמוספירה. הממצאים המדאיגים אף יותר כפי שחשף הדו"ח, נוגעים לתחזיות העתיד, לפיהן עד שנת 2100 הטמפרטורה העולמית עשויה לעלות בעוד 1.4-5.8 מעלות צלזיוס בממוצע. לשינוי זה השלכות שונות, החל מהקצנה של אירועי מזג אוויר שונים (כגון שיטפונות, בצורות והוריקנים), דרך הרחבת תפוצתן של מחלות שונות ועד הכחדות ביולוגיות שונות.

על מנת להיאבק בתופעת ההתחממות האקלים, נערך בשנת 1998, הסכם בינלאומי בשם **"פרוטוקול קיוטו"**, אשר במסגרתו לקחו על עצמן לראשונה מדינות מחויבות להפחתת פליטות גזי החממה מתחומן. בהתאם לזאת, היא מחויבת לתרום למאבקים הבינלאומיים להפחתת

פליטות גזי החממה ולמאבקים בהשלכות המזיקות של שינויי האקלים.

בועידת האקלים העולמית שהתקיימה בקופנהגן ב-2009 הודיע נשיא מדינת ישראל על כוונתה של ישראל להפחית 20% מפליטות גזי החממה מתחומה עד לשנת 2020. בעקבות הכרזה זו, הוקמה ועדה מיוחדת בראשות מנכ"ל משרד האוצר ("ועדת שני") שגיבשה תכנית לאומית להפחתת פליטות גזי חממה. התכנית אושרה בממשלה בנובמבר 2011. לשם ביצוע התכנית, אישרה הממשלה הקצאה תקציבית של 2.2 מיליארד ₪ עד לשנת 2020, סכום שאמור לאפשר להגיע רק למחצית מיעד ההפחתה, ואשר קוצץ מאז, בכ-30 מיליון ₪.

בועידת האקלים בדרבן, שהתקיימה בסוף חודש נובמבר 2011, הוחלט להאריך את אמנת קיוטו, עד להגעה בתוך ארבע שנים לאמנת אקלים חדשה שתכנס לתוקפה בשנת 2020.

התפתחויות ברפורמה בחוק התכנון והבניה

הועדה המשותפת (פנים-כלכלה) לרפורמה בחוק התכנון והבניה, ממשיכה לעבוד במרץ. לאחרונה הדיונים עוסקים בתוספת הרביעית לחוק, העוסקת בהנגשת מבנים לאנשים עם מוגבלויות. את הדיון ניהל ח"כ אורי מקלב (יהדות התורה). בתוספת נקבע כי שר החינוך, הוא זה שיקבע באשר לכל מוסד חינוכי חדש, אם וכיצד לבצע התאמות נגישות. קביעה זו יצרה מחלוקת בין נציגי משרד החינוך לבין נציגי זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות.

אסף דטנר, נציג משרד החינוך, טען כי לכל החלטה הנוגעת לשינוי המבנים יש השלכות כלכליות עצומות, ומאחר ומשרד החינוך הוא זה שמתקצב את מוסדות החינוך בארץ, מן הראוי ששינויים אלו יובאו לאישורו. כתגובה לכך, טענה עו"ד בלהה ברג, **מנציבות שוויון הזכויות לאנשים עם מוגבלויות**, כי נכון להתייעץ עם שר החינוך, אך לא ייתכן שתיוותר בידו זכות הווטו. יש לקחת בחשבון שאם האוצר

כבר לקח בחשבון את העלויות הכלכליות והחליט על אישור של הנגשה מסוימת, לא צריך גם את אישורו של שר החינוך. עוד הוסיף **ישראל אבן זהב, ממטה מאבק הנכים**, כי זכות הווטו תיצור תהליך לא ראוי, מאחר ותאפשר לנציגי משרד החינוך להעדר מהדיונים ביודעם שיוכלו להכריע גם ברגע האחרון.

בנוסף, הועדה דנה גם בתוספת הראשונה לחוק, המונה חמישה ארגונים מקצועיים בתחומי התכנון והבניה: איגוד המתכננים, איגוד מהנדסי הערים, איגוד המהנדסים לבניה ותשתיות, עמותת אדריכלים מאוחדים והאיגוד הישראלי של אדריכלי נוף. מתוך ארגונים אלו, בוחר שר הפנים נציגות לגופים המשמעותיים בחוק, כגון- המועצה הארצית לתכנון ובניה וכן לוועדות תכנון שונות.

עו"ד אלון גלרט, נציג לשכת המהנדסים והאדריכלים, טען כי ראוי ששר הפנים יבחר אך ורק בנציגי לשכת המהנדסים והאדריכלים, מאחר ואלו בעלי ניסיון רב שנים ומייצגים את מירב העוסקים בתכנון ובניה. מנגד, טען **עו"ד אשר כהנא, מאיגוד המתכננים בישראל**, כי "מה שנעשה כאן זו הדרת מתכננים" וכי לשכת המהנדסים איננה מייצגת אותם- אנשי מקצוע שעיסוקם הוא בתכנון. כתגובה לכך, אמר **עו"ד יהודה זמרת, היועץ המשפטי למשרד הפנים**, כי דווקא לאור המחלוקת בין האירגונים, ראוי שלא תהיה נציגות יחידה של לשכת המהנדסים והאדריכלים, וכי ראוי שהאירגונים יידברו בינם לבין עצמם ויגישו רשימת נציגים לשר הפנים לבחירה.

הדיונים הסוערים ביותר התרחשו בתאריך 30.1.2012, בעת **דיוני הוועדה המשותפת לפנים וכלכלה בכנסת**, בפרק שעניינו דיור בר-השגה במסגרת הרפורמה בחוק התכנון והבניה.

במסגרת הדיונים, התקבלה הצעתו של **שר הבינוי והשיכון, ח"כ אריאל אטיאס** (ש"ס) ביחס לקריטריונים לדיור בר-השגה: 20% מהדירות בכל מרכז יוקצו ליחיד מעל גיל 35 או למשפחות ללא ילדים, 35% מהדירות יוקצו למשפחות בעלות ילד אחד או שניים, ו-45% מהדירות למשפחות בעלות 3 ילדים ויותר.

הקריטריונים לדיור להשכרה (שמשמעה שכירות מפוקחת ל-10 שנים) הם אותם הקריטריונים שמוצעים למכרזי "מחיר למשתכן", ועוד תנאי סף אחד: זכאי הוא מי שמרוויח עד פעמיים השכר הממוצע במשק. כן נקבע כי קיימת עדיפות למשרתים בצה"ל ב-50% מהמכרזים. יחד עם זאת, קריטריון מיצוי כושר ההשתכרות-קריטריון מקובל לקבלת שירותים סוציאליים בישראל, לא נכנס לחישוב הנ"ל לזכאות לדיור בר-השגה.

בעקבות התנגדות מספר ח"כ למתווה הנ"ל בנושא הדיור, עלו בפני מליאת הכנסת **שלוש הצעות אי אמון** מקרב סיעות האופוזיציה- קדימה; מרצ והעבודה; ורע"מ-תע"ל, חד"ש ובל"ד. שלושת ההצעות נדחו.